

Motion till riksdagen 2019/20:135

av **Håkan Svenneling m.fl. (V)**

Israels ockupation av Palestina

Innehållsförteckning

1 Förslag till riksdagsbeslut.....	3
2 Inledning.....	5
3 Fred kräver ett fritt Palestina	6
4 En kraftfull politik mot illegala israeliska bosättningar krävs.....	6
4.1 Märkning av varor från bosättningarna	7
4.2 Svenska pensionsfonders verksamhet på ockuperade områden?.....	7
5 Summariska arresteringar, orättvisa rättegångar och anklagelser om tortyr	8
5.1 Straffrihet.....	8
6 Stoppa bygget av muren på ockuperat område.....	9
7 Stopp för rivningar av palestinska hem	9
8 Värna flyktingars rätt att återvända	10
9 Jerusalems status	10
10 Gaza.....	10
10.1 Efter Israels anfällskrig mot Gaza	11
10.2 Ansvaret för återuppbyggnaden av Gaza.....	12
10.3 The Great March of Return.....	13
10.4 Ship to Gaza.....	13
11 En repressiv utveckling	14
11.1 Ett minskande demokratiskt utrymme	14
12 Den palestinska myndighetens roll och ansvar	15
13 Behovet av val och demokratiska rättigheter	15
13.1 Vikten av palestinsk enighet.....	16
14 Handel.....	17
14.1 EU:s associationsavtal med Israel	17

14.2 Handel med krigsmateriel.....	17
14.3 Avbryt innovationssamarbetet med Israel	18
15 Bistånd.....	18

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör uppgradera det svenska generalkonsulatet i Jerusalem till Sveriges ambassad i Palestina och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör stödja Palestina i det fortsatta arbetet mot att erkännas som fullvärdig medlem av FN och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige kraftfullt bör agera för att förhindra att nya israeliska bosättningar tillkommer på palestinsk mark och för att befintliga bosättningar avvecklas omgående och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till att införa en tydlig ursprungsmärkning av israeliska bosättningsprodukter samt agera för att en sådan blir obligatorisk i hela EU och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att utforma förslag som förbjuder svenska företag och investerare att bedriva ekonomiskt samarbete i form av handel och investeringar med illegala bosättningar och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige som medlem i FN bör driva på för att tortyrkommittén särskilt ska utreda Israels eventuella brott mot tortyrkonventionen och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att Israel ska ansluta sig till Internationella brottmålsdomstolen och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör agera för att förhindra att bygget av muren fortgår samt att den mur som redan har byggts på ockuperad mark rivs och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör ta initiativ inom FN och EU för att stoppa rivningarna av palestinska byggnader, infrastruktur och försörjningsmöjligheter och att de familjer och samhällen som drabbats kompenseras, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i fortsatta förhandlingar bör driva att frågan om flyktingarnas rätt att återvända ska föras upp på dagordningen och att resolution 194 ska respekteras och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige, som enskild stat liksom inom ramen för FN och EU, ska kräva att Gazaremsans luft-, sjö- och landvägar öppnas och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige, både som enskilt land och som medlem i FN, bör agera tydligt och kraftfullt för att såväl de israeler som de palestinier som gjorde sig skyldiga till krigsförbrytelser under Israels anfallskrig mot Gazaremsan ska ställas inför rätta och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör vara pådrivande i arbetet med att utforma en gemensam hållning inom EU och FN

- gentemot Israels sabotage av humanitära insatser och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige, inom ramen för EU och FN, bör verka för att Israel ska hållas ekonomiskt ansvarigt för den omfattande förstörelsen under landets anfällskrig mot Gazaremsan och tillkännager detta för regeringen.
 15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige, både som enskilt land och som medlem i FN, bör agera för att såväl de israeler som de palestinier som gjort sig skyldiga till brott mot internationell rätt i anslutning till the Great March of Return ska ställas inför rätta och tillkännager detta för regeringen.
 16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör kräva att de skyldiga, både de som gett order om bordningarna av Ship to Gaza och de som utfört dem, ställs inför rätta för brott mot folkrätten och tillkännager detta för regeringen.
 17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör kräva att en oberoende utredning av sabotagen mot Ship to Gaza och mot Gazas Ark genomförs och tillkännager detta för regeringen.
 18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige som enskilt land såväl som inom EU och FN bör verka för att värna det demokratiska utrymmet och civilsamhällets roll i Israel och tillkännager detta för regeringen.
 19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör vara drivande för att FN ska understödja alla försök till nationella, fria och demokratiska val såväl till parlament som av president i Palestina och tillkännager detta för regeringen.
 20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör ha kontakter med samtliga parter, understödja försöken till inompalestinsk försoning och inom EU och FN verka för att både Hamas och al-Fatah inkluderas i framtida fredsförhandlingar och tillkännager detta för regeringen.
 21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med en plan för att underlätta handeln mellan Sverige och Palestina och tillkännager detta för regeringen.
 22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör motsätta sig att EU fördjupar sitt samarbete med Israel på något område och suspendera det nuvarande associeringsavtalet så länge Israel inte avvecklar bosättningarna och vägspärrarna på ockuperat område, avbryter blockaden av Gaza och upphör med byggandet av muren på Västbanken, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör ta initiativ till ett vapenembargo inom EU och tillkännager detta för regeringen.
 24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör stoppa all vapenhandel, kalla hem militärattachén från Tel Aviv och avbryta allt militärt samarbete med Israel och tillkännager detta för regeringen.
 25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i nästkommande regleringsbrev för Vinnova bör uppdra åt myndigheten att avbryta det pågående innovationssamarbetet med Israel och stänga kontoret i Tel Aviv och tillkännager detta för regeringen.

26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör arbeta i EU och FN för att det långsiktiga finansiella stödet till Unrwa ska säkras och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i kontakter med USA ska arbeta för att man återupptar sitt bistånd till Unrwa i samma storleksordning som tidigare och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara drivande inom FN mot korruption och maktmissbruk och tillkännager detta för regeringen.

2 Inledning

Israels ockupation av Palestina har skapat en av världens mest segdragna konflikter. Redan genom processen som ledde till att staten Israel utropades 1948 skapades grogrunden för dagens konflikt då hundratusentals palestinier fördrevs från sina hem. Sedan sexdagarskriget 1967 har Israel ockuperat Gazaremsan, Västbanken och östra Jerusalem i strid med folkrätten. Konflikten mellan Israel och Palestina är inte en konflikt mellan jämlika parter. Israel är en av världens största krigsmakter vars militärapparat understöds av USA och landet har ett större ansvar enligt folkrätten i egenskap av ockupationsmakt. Samtidigt är det viktigt att understryka att folkrättens regelverk, bl.a. förbudet mot attacker mot civila, omfattar samtliga parter. Israels ockupation ursäktar inte på något sätt raketbeskjutning mot Israel, attacker på civila israeliska mål eller att palestinska grupper begår brott mot de mänskliga rättigheterna på de palestinska områdena.

Israels övergrepp mot de mänskliga rättigheterna, folkrätten och det palestinska folket inte bara fortsätter, utan blir dessutom allt grövre. Blockaden av Gaza fortskrider och så även byggandet av den mur som sedan länge har fördömts av FN. Antalet illegala bosättningar på ockuperad mark växer obehindrat och fördrivningen av palestinier från östra Jerusalem ökar. Israel fortsätter att arresterar, fängsla, tortera och i vissa fall döda dem som står upp mot ockupationen. Ingen fred tycks vara i sikte, och så länge Israel vägrar att respektera palestiniernas mest grundläggande mänskliga rättigheter kommer det inte att vara möjligt att uppnå fred. Genom sina konsekventa brott mot folkrätten framstår Israel som genuint ointresserat av att upphäva den ockupation av palestinsk mark som pågått i årtionden och som är nyckeln till en varaktig fred i Mellanöstern.

Med en växande humanitär katastrof i Gaza och påtagligt sämre relationer mellan den palestinska myndigheten på Västbanken och de facto-myndigheterna i Gaza är läget allvarligare än på länge. Att Trumpadministrationen dessutom nyligen valt att erkänna Israels olagliga annektering av Golanhöjderna är ett allvarligt brott mot internationell rätt som riskerar att få långtgående negativa konsekvenser för fredsprocessen så väl som relationerna i regionen.

Vänsterpartiet anser att Israel måste dra sig tillbaka från ockuperat område, att blockaden av Gaza måste brytas, att bosättningarna måste utrymmas och att en fri och demokratisk palestinsk stat bör upprättas inom 1967 års gränser. Vänsterpartiets utgångspunkt är folkrätten och respekten för de mänskliga rättigheterna. Därför har vi uppmärksammat och fördömt Israels grova och omfattande brott mot de mänskliga

rättigheterna både i och utanför riksdagen. Vi har samtidigt inte tvekat att ta avstånd från de brott mot folkrätten och de mänskliga rättigheterna som begåtts av palestinska grupper. Vänsterpartiet ser att Sverige kan spela en avgörande roll både för en framtida freds- och försoningsprocess och för försöken att bygga en palestinsk statsbildning i dag. Sveriges erkännande av Palestina som stat var ett viktigt steg. I denna motion presenterar Vänsterpartiet en rad förslag på hur Sverige kan bli en tydlig kraft för fred, försoning och för en långsikt hållbar tvåstatslösning.

3 Fred kräver ett fritt Palestina

En fredlig lösning på konflikten mellan Israel och Palestina är omöjlig så länge Israels ockupation fortsätter, bosättningarna byggs ut och palestinerna förvägras sina mänskliga rättigheter. Detta är inte bara en provokation mot palestinerna utan mot hela det internationella samfundet och folkrätten. Israels uppenbara folkrättsbrott har samtidigt gång på gång passerat utan att det fått konsekvenser. Vänsterpartiet stödjer en tvåstatslösning med östra Jerusalem som huvudstad i en palestinsk stat. Vänsterpartiet välkomnar därför regeringens erkännande av Palestina som stat. Den 30 oktober 2014 blev Sverige den 135:e staten i världen att erkänna Staten Palestina. Erkännandet skickar en tydlig signal till Israel att vårt land inte accepterar ockupationen av Palestina. Det är ett tydligt stöd till folkrätten och försöken att få till stånd fredsförhandlingar. I och med att Sverige erkänt Palestina som stat vore det på sin plats att uppgradera det svenska generalkonsulatet i Jerusalem till ambassad.

Regeringen bör uppgradera det svenska generalkonsulatet i Jerusalem till Sveriges ambassad i Palestina. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

I november 2012 röstade FN ja till att ge palestinerna status som observatörsnation. Uppgraderingen betyder bl.a. att palestinerna kan bli medlemmar av olika internationella organ – ett nödvändigt steg för att föra processen framåt. Vänsterpartiet beklagar dock att landet inte fick status som fullvärdig medlem. I september 2015 hissades så den palestinska flaggan utanför FN:s högkvarter i New York, efter en omröstning i FN:s generalförsamling – en omröstning där Sverige gav sitt stöd till palestinerna. Vänsterpartiet ser det som ett viktigt steg mot att Palestina erkänns som fullvärdig medlem.

Sverige bör stödja Palestina i det fortsatta arbetet mot att erkännas som fullvärdig medlem av FN. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

4 En kraftfull politik mot illegala israeliska bosättningar krävs

Antalet israeliska bosättare på ockuperad palestinsk mark är i dag över 600 000. Bosättningarna utgör ett tydligt brott mot fjärde Genèvekonventionen och anses vara ett krigsbrott av ICC (Internationella brottmålsdomstolen). Förutom att den expansiva bosättningspolitik som Israel bedriver är olaglig, slår den effektivt sönder den palestinska infrastrukturen och möjligheten att bygga upp ett fungerande samhällssystem. Palestiniernas rörelsefrihet är kraftigt begränsad och de utsätts regelbundet för ostraffat våld från bosättarna, enligt FN:s samordningsorgan, OCHA. Etableringen av

nya bosättningar innebär inte sällan tvångsförflyttning av palestinier. Inte sällan innebär bosättningarna också att vattentillgångar och andra naturresurser stryps för de omkringliggande samhällena. Eftersom Israel hänvisar till sina militära lagar äger inte palestinerna rätt till kompensation för sina skövlade hem. Avvecklingen av bosättningarna är en nyckelfråga i fredsprocessen. Trots det fortsätter israeliska maktinnehavare att godkänna byggandet av fler bosättningar. År 2017 rapporterades om de högsta kostnaderna för bosättningarna på 15 år. Israel fortsätter således med oförminskad kraft att trotsa Genèvekonventionen och varken EU eller FN verkar förmögna att sätta press på Israel att respektera basala internationella lagar och regler.

Sverige bör kraftfullt agera för att förhindra att nya israeliska bosättningar tillkommer på palestinsk mark och för att befintliga bosättningar avvecklas omgående. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

4.1 Märkning av varor från bosättningarna

Bosättningspolitiken är kostsam för Israel. En förutsättning för att man ska kunna fortsätta driva och bygga ut bosättningarna är att Israel har möjlighet att exportera de varor som produceras på bosättningarna. I dag förekommer det att varor från israeliska illegala bosättningar märks med text som om de vore producerade på Västbanken, i Jordandalen eller i Israel. Som konsument ska vi ha möjlighet att göra medvetna val. För att det ska vara möjligt krävs att vi har så mycket information som möjligt om de varor vi köper – vad de innehåller, hur de är framställda och var de är producerade. Den bristfälliga märkningen strider dessutom mot EU:s direktiv om otillbörliga affärsmetoder, som förbjuder falsk och missledande information. EU-kommissionen kom 2015 med ett tillkännagivande om att varor från israeliska bosättningar tydligt ska ursprungsmärkas så att det inte är möjligt att missta var produkten är producerad. Det är bra, men räcker inte. Storbritannien och Danmark har redan infört tydlig ursprungsmärkning. Även Sverige bör ha ett regelverk om tydlig ursprungsmärkning för alla typer av produkter som är producerade på israeliska bosättningar eller innehåller komponenter som är det.

Regeringen bör ta initiativ till att införa en tydlig ursprungsmärkning av israeliska bosättningsprodukter samt agera för att en sådan blir obligatorisk i hela EU. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

4.2 Svenska pensionsfonders verksamhet på ockuperade områden?

Flera europeiska pensionsfonder har dragit sig ur och svartlistat bolag som bidrar till illegala bosättningar i Israel. Exempelvis svartlistade norska oljefonden 2014 två bolag med koppling till bosättningar, Africa Israel Investments och Danya Cebus, för att de bidrar till ”allvarliga kränkningar av individuella rättigheter i krig eller konflikt genom byggandet av bosättningar i östra Jerusalem”. Svenska UD har tidigare gjort en översyn av investeringsåtgärder med bäring på av Israel ockuperade områden, där man konstaterar att olika aktörer gör olika bedömningar av investeringar i företag som har kopplingar till Israels ockupation. Men man har varit ovillig att använda sig av de olika styrmedel som finns för att garantera att t.ex. AP-fonderna inte investerar i illegala bosättningar. Regeringen och UD hänvisar istället till ett gemensamt EU-dokument vars

syfte är ”att öka medvetenheten hos medborgare och företag i EU om medverkan i finansiella och ekonomiska aktiviteter i bosättningarna”. Vänsterpartiet anser att det är allt för vagt. Ska Sverige leva upp till sina åtaganden i och med Agenda 2030 är det nödvändigt med ett tydligt regelverk som säkerställer att svenska företag och investerare inte engagerar sig i illegala bosättningar samt tydliga direktiv på området för de svenska AP-fonderna.

Regeringen bör verka för att utforma förslag som förbjuder svenska företag och investerare att bedriva ekonomiskt samarbete i form av handel och investeringar med illegala bosättningar. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

5 Summariska arresteringar, orättvisa rättegångar och anklagelser om tortyr

Enligt Amnesty International använder sig Israel flitigt av s.k. administrativa frihetsberövanden, dvs. arresteringar som beordrats av myndigheter utan att rättssystemet först prövat ärendet. Under juli 2019 var 454 palestinier föremål för denna form av frihetsberövande, enligt den israeliska MR-organisationen B’Tselem. Amnesty rapporterar återkommande om att palestinier nekas sin rätt till en rättvis rättegång. Många gånger förhörs de intagna utan att deras advokat får närvara. Palestinier ställs ofta inför militärdomstolar trots att de är civila. De allvarligaste rapporterna vittnar om utbredd tortyr i de israeliska fångelserna. Misshandel, hot om repressalier mot den intagnes familj, förhindrande av sömn och elchocker är enligt Amnestys uppgifter vanligt förekommande.

Det senaste decenniet har ett flertal rapporter av olika organisationer, som FN, Unicef, den israeliska människorättsorganisationen B’tselem och andra fristående experter publicerats som visat att palestinska barn grips, förhörs och fängslas på den ockuperade Västbanken och i östra Jerusalem utan att deras rättigheter tillgodoses. Ofta grips barnen på natten, iförda ögonbindlar och handbojor. De förs till en militäranläggning där de förhörs, hotas och senare ställs inför en militärdomstol. Detta är ett tydligt brott mot barns rättigheter och mot barnkonventionen.

FN:s konvention mot tortyr förbjuder användandet av tortyr och FN:s tortyrkommitté har till uppgift att se till att stater lever upp till det som står i konventionen. Israel har ratificerat konventionen och har därför ett särskilt ansvar.

Sverige bör som medlem i FN driva på för att tortyrkommittén särskilt ska utreda Israels eventuella brott mot tortyrkonventionen. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

5.1 Straffrihet

Ett grundläggande problem i konflikten i Mellanöstern är den utbredda straffriheten. Brott mot folkrätt, internationell humanitär rätt och de mänskliga rättigheterna begås alltför ofta utan att det får några konsekvenser. Israel har vid några tillfällen själva tillsatt utredningar och det har förekommit exempel på hur man med framgång kunnat lyfta brott mot de mänskliga rättigheterna i israeliska domstolar. Men tyvärr har detta varit undantag från en annars fortsatt utbredd straffrihet.

Internationella brottmålsdomstolen, ICC, är en central aktör i arbetet för att upprätthålla respekten för folkrätten. Sedan 2015 är Palestina medlem i ICC. Israel har dock valt att inte ratificera Romstadgan och är därför inte ansluten. Det behövs ett internationellt tryck på Israel i den här frågan.

Sverige bör verka för att Israel ska ansluta sig till Internationella brottmålsdomstolen. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

6 Stoppa bygget av muren på ockuperat område

En central del i Israels ockupation är byggandet av den omfattande muren på de ockuperade områdena. Många palestinier har som resultat av murbygget förlorat sin åkermark eller isolerats från sina arbeten, släktingar eller marknader. Internationella domstolen i Haag fastslog den 9 juli 2004 att den mur som Israel bygger strider mot folkrätten. Trots det har bygget av muren fortsatt. Det är omöjligt att bygga en framtida självständig palestinsk stat när hela samhället är fragmenterat p.g.a. muren. Ariel Sharon talade under sin tid som premiärminister om en ”kantonlösning” för palestinerna, men de delar av Västbanken som fortfarande är i palestinernas händer påminner mer om de svartas bantustaner i apartheidens Sydafrika.

Sverige bör agera för att förhindra att bygget av muren fortgår samt att den mur som redan har byggts på ockuperad mark rivs. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

7 Stopp för rivningar av palestinska hem

Som en del av ockupationen lever många palestinier på Västbanken och i östra Jerusalem under ständigt hot om plötsliga demoleringar. Genom att hävda att byggnader och planteringar är otillåtna eller att de står för nära muren eller israeliska bosättningar motiverar man förstörelsen av hus, infrastruktur, skolor och odlad mark. För att bygga i område C eller i östra Jerusalem krävs tillstånd från israeliska myndigheter, men 94 procent av alla ansökningar avslås. Det betyder att när behoven av nya bostäder eller ny infrastruktur ökar tvingas man till slut bygga utan tillstånd och får helt enkelt hoppas på att man kan undvika rivning. FN uppskattar att mellan 28 och 46 procent av alla palestinska hem riskerar att drabbas av rivning och antalet rivningar av palestinska hem har ökat påtagligt under 2019. Många av de som drabbas är sedan tidigare flyktingar och rivningarna står i direkt strid med fjärde Genèvekonventionen.

Sverige bör ta initiativ inom FN och EU för att stoppa rivningarna av palestinska byggnader, infrastruktur och försörjningsmöjligheter och att de familjer och samhällen som drabbats kompenseras. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

8 Värna flyktingars rätt att återvända

Krigen 1948 och 1967 resulterade i två flyktingvågor då palestinier i de områden som i dag utgör staten Israel fördrevs, tvångsförflyttades eller flydde på ett sätt som inte kan beskrivas som annat än etnisk rensning. Antalet palestinska flyktingar uppgår i dagsläget till ca 5 miljoner människor runtom i världen. Huvuddelen bor i dag i grannländerna där de i många fall saknar de rättigheter och den medborgarskapsstatus som lokalbefolkningen har. Den ohållbara situationen för palestinska flyktingar har synliggjorts under det pågående kriget i Syrien. En stor andel av dem som nu flyr Syrien är palestinska flyktingar som återigen tvingas på flykt. Artikel 11 i FN:s generalförsamlings resolution 194 från 1948 fastställer att ”de flyktingar som önskar återvända till sina hem och bo i fredlig samvaro med sina grannar borde tillåtas göra det så snart det är praktiskt möjligt, och kompensation borde utbetalas åt dem som väljer att inte återvända samt för förlorad eller förstörd egendom”. Israel har dock inte respekterat resolution 194 och förvägrat de palestinska flyktingarna rätten att återvända. Ingen kompensation har heller utbetalats. Fred i Mellanöstern förutsätter att frågan om de palestinska flyktingarna förs upp på dagordningen och finner en lösning i enlighet med FN:s resolution.

Sverige bör i fortsatta förhandlingar driva att frågan om flyktingarnas rätt att återvända ska föras upp på dagordningen och att resolution 194 ska respekteras. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

9 Jerusalems status

Frågan om vilken status staden Jerusalem ska ha är central. I en framtida självständig palestinsk stat vill palestinerna se östra Jerusalem som huvudstad. Detta stöds av FN, som i flertalet resolutioner, bl.a. i resolution 478, fastställt att östra Jerusalem är ett palestinskt territorium och en del av det ockuperade Västbanken. En förutsättning för att ockupationen av östra Jerusalem ska upphöra är att de israeliska bosättningar som finns på området avvecklas och att inga nya byggs. Israel förband sig år 2003 i färdplanen för fred att åta sig detta uppdrag. Detta löfte upprepades också vid Annapoliskonferensen 2007 då Israel lovade att uppfylla de målsättningar som fastlades fyra år tidigare. Men dessa löften har inte följts av praktisk handling. Israel fortsätter att demolera palestinska hem och ge godkännande till bygget av nya bosättningar i östra Jerusalem. Fred kommer inte att vara möjlig utan en lösning på frågan om Jerusalems status och utan att Israels ockupation av östra Jerusalem hävs.

År 2017 hävdade USA:s president Donald Trump officiellt Jerusalem som Israels huvudstad och året därpå flyttade den amerikanska ambassaden från Tel Aviv till Jerusalem. Att USA på detta sätt agerar i direkt strid mot FN legitimerar den israeliska ockupationen och skadar fredsprocessen allvarligt.

10 Gaza

Gazaremsan motsvarar i storlek den svenska ön Orust men har 1,9 miljoner invånare och räknas till ett av de folktätaste områdena i världen. Den 19 september 2007 definierade den israeliska regeringen Gazaremsan som ”fientligt territorium” och

beslutade att Israel har rätt att stänga av el- och bränsletillförseln till Gaza som ett svar på palestinska väpnade gruppers raketattacker mot israeliska städer. Sjö-, luft- och landvägar till området stängdes helt. Beslutet har kritiserats hårt bl.a. av den israeliska människorättsorganisationen B'Tselem och Amnesty International, som båda menar att isoleringen är en kollektiv bestraffning i strid med folkrätten. Blockaden och krigen har fått förödande konsekvenser och Gaza har ända sedan blockaden infördes kallats för "världens största fängelse". Isoleringen har i grunden slagit sönder ekonomin i Gaza och skapat en djup humanitär kris. Redan 2012 rapporterade FN att om ingenting sker kommer Gaza att vara obeboeligt 2020. Sedan dess har alla socioekonomiska faktorer försämrats ytterligare och Unctad konstaterade i sin årliga rapport 2018 att förhållandena nu är ännu värre. Palestina har den högsta arbetslösheten i världen; enligt statistik från UNRWA 2019 saknar över hälften av Gazas befolkning jobb. Bristen på rent vatten är akut och omkring 80 procent är i behov av humanitärt bistånd. Enligt Palestinian Central Bureau of Statistics 2017 lever 53 procent av befolkningen på Gazaremsan i fattigdom. Flera hjälporganisationer, bl.a. Amnesty, menar att den israeliska blockaden dessutom innebär att den humanitära hjälp som erbjuds får betydligt svårare att nå de mest behövande. Israels blockad av Gaza är inte bara en oacceptabel kollektiv bestraffning, den är också kontraproduktiv – inget tyder på att den försvagat Hamas. Sverige måste stå upp för folkrätten och kräva att Israels kollektiva bestraffning av Gazas befolkning hävs.

Sverige ska, som enskild stat liksom inom ramen för FN och EU, kräva att Gazaremsans luft-, sjö- och landvägar öppnas. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

10.1 Efter Israels anfallskrig mot Gaza

Sommaren 2014 inledde Israel sitt tredje anfallskrig mot Gaza på sex år. Enligt FN:s kontor för samordning av humanitära frågor, Ocha, dödades över 2 000 palestinier, bland dem fler än 500 barn. Drygt 11 000 människor skadades och 100 000 blev hemlösa. FN tillsatte samma sommar två utredningar i syfte att klargöra om det under anfallskriget mot Gaza 2014 har begåtts krigsförbrytelser och i så fall vilka som gjort sig skyldiga och i vilken omfattning. Folkrätten reglerar bl.a. hur parter får och inte får agera vid väpnade konflikter och under ockupation. Folkrätten ställer tydliga krav på Israel såväl som på de palestinska parterna, bl.a. att skilja på militära och civila mål. Raketbeskjutningen in i Israel måste därför betraktas som ett folkrättsbrott, men ursäktar samtidigt på inget sätt Israels svar, som var både oproportionellt och drabbade civila palestinier hårt. Samtidigt bär Israel, i egenskap av ockupationsmakt, huvudansvaret för civilbefolkningens säkerhet på Gazaremsan. Det står i dag klart att omfattande och grova brott mot folkrätten begåtts under samtliga tre israeliska anfallskrig mot Gaza. Trots detta har försvinnande få fall prövats i domstol. Att folkrättsbrotten dokumenteras och att de skyldiga, inom den israeliska militärmakten såväl som inom den palestinska myndigheten och Hamas, ställs inför rätta är väsentligt för försoning och fred. Befolkningen på båda sidor väntar otåligt på rättvisa, men än så länge har de inblandade parterna varit helt oförmögna att själva genomföra oberoende utredningar och ställa de ansvariga till svars. Det är oroande att ingen av parterna i konflikten visar någon vilja att följa internationell humanitär rätt eller erkänna att man brutit mot den. Om en kultur av straffrihet vid folkrättsbrott tillåts etablera sig, är risken överhängande att de förbrytelser som begåtts mot civilbefolkningen kommer att

återupprepas. Det enda sättet att bryta denna spiral av straffrihet och orättvisa är att nu använda sig av de verktyg som det internationella rättssystemet erbjuder.

Sverige bör, både som enskilt land och som medlem i FN, agera tydligt och kraftfullt för att de israeler såväl som de palestinier som gjorde sig skyldiga till krigsförbrytelser under Israels anfällskrig mot Gazaremsan ska ställas inför rätta. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

10.2 Ansvaret för återuppbyggnaden av Gaza

Förutom allt mänskligt lidande i form av död och skador har Israels militära angrepp mot Gazaremsan lett till fysiska skador på infrastruktur och byggnader för åtskilliga miljarder kronor. Det kommer att ta decennier innan Gaza återhämtar sig.

Ansvarsfrågan handlar inte bara om krigsförbrytelser enligt folkrätten, utan även om ekonomi och om återuppbyggnaden av Gaza. Det är hög tid att Israel ekonomiskt ställs till svars för den förstörelse som man gång på gång åsamkar Palestina. Den ekonomiska ersättningen från Israel för de skador som orsakats som en följd av attackerna mot Gaza är långt ifrån tillräcklig och har inte kommit palestinerna till del. Exempelvis betalade Israel 10,5 miljoner dollar till FN som kompensation för de FN-byggnader som förstördes under anfällskriget vintern 2008–2009, men utan att ta på sig ansvar för all den förstörelse och skada som den orsakat den palestinska civilbefolkningen. Den undersökningskommission som tillsattes av FN efter senaste kriget i Gaza, har nekats tillträde till Israel och Gaza och dess arbete har kraftigt försvårats av bristande politiskt stöd. Det tillfälliga avtalet mellan Israel och den palestinska myndigheten för återuppbyggnad av Gaza (The Gaza Reconstruction Mechanism) har kritiserats hårt av Oxfam och andra hjälporganisationer för att bl.a. vara opålitligt och otillräckligt och snarare bidra till att legitimera blockaden än att möta de verkliga behoven. De politiska spänningarna mellan den palestinska myndigheten och Hamas samt Israels fortsatta restriktioner mot införsel av byggnadsmaterial har förhindrat återuppbyggnadsinsatser.

Genom åren har omvärlden gått in med miljardbelopp för att förbättra levnadssituationen för Gazaremsans invånare. Det gäller även Sverige, som genom åren avsatt hundratals miljoner för att försöka göra livssituationen för Gazaborna något mindre omänsklig. Gång på gång har många av dessa insatser förstörts genom Israels krigföring och gång på gång tvingas världssamfundet att gå in för att finansiera återuppbyggnaden av de reningsverk, bostäder, sjukhus etc. som Israel bombat. Detta är inte en rimlig ordning. Ansvarsfrågan för återuppbyggnaden av Gaza får inte glömmas bort.

Human Rights Watch och åtskilliga andra aktörer har lyft behoven av att Israel ska hållas ansvariga för de biståndsprojekt man förstört och att Israel ska krävas på skadestånd. Sverige har hittills valt att inte kräva skadestånd för förstörda svenska biståndsprojekt. Sverige menar att eftersom man formellt lämnat över ägandet av de byggnader etc. som man byggt till palestinerna, har inte Sverige några juridiska möjligheter att kräva skadestånd av Israel. Vänsterpartiet anser dock att Sverige skulle kunna göra mer, t.ex. dokumentera förstört bistånd.

I framtiden är det viktigt att Sverige hittar nya former för vårt utvecklingsamarbete på Gazaremsan. Det kan finnas en poäng att Sverige behåller ett visst ägande över byggnader och infrastruktur för att i framtiden kunna ha en tydlig juridisk grund för att kräva skadestånd i händelse av att Israel igen skulle beskjuta svenska biståndsprojekt. Detta får dock inte inverka på mottagarpartens handlingsfrihet eller möjlighet till statsbyggande.

Regeringen har tidigare hänvisat till att EU för dialog med Israel om att kunna genomföra givarfinansierade projekt i område C. Det har dock visat sig otillräckligt. Sverige bör vara pådrivande i arbetet med att utforma en gemensam hållning inom EU och FN gentemot Israels sabotage av humanitära insatser. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Det går inte att frånga att den centrala frågan är att Israel måste börja hållas ansvarigt för sin blockad av Gazaremsan och sina upprepade anfall mot Gaza. Dagens ordning där världssamfundet ska finansiera återuppbyggnaden av det som Israel bombat sönder är inte hållbar.

Sverige bör inom ramen för EU och FN verka för att Israel ska hållas ekonomiskt ansvarigt för den omfattande förstörelsen under landets anfallskrig mot Gazaremsan. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

10.3 The Great March of Return

Sedan mars 2018 har tusentals palestinier varje vecka deltagit i stora demonstrationer nära gränsen mellan Gaza och Israel. Demonstranterna kräver bl.a. rätten för palestinska flyktingar att få återvända och kallas därför den stora återvändandemarschen eller the Great March of Return. Den absoluta majoriteten har varit fredliga demonstranter, även om vissa fall av stenkastning, molotovcocktails och ballonger med brinnande föremål har förekommit. Israel har svarat med oproportionerligt våld. Enligt siffror från Ocha i mars 2019 hade 195 palestinier, varav 41 barn, dödats av israelisk militär i direkt anslutning till demonstrationerna. Nästan 29 000 människor har skadats, varav 7 000 av skarp ammunition. Människorätsorganisationer som Amnesty har rapporterat om att många skador mot bl.a. knän tyder på att israeliska prickskyttar skjutit i syfte att medvetet orsaka livslånga men, trots att offren inte utgjort något hot. Den stora mängden sårade har gjort att Gazas redan hårt ansatta sjukvårdssystem har kollapsat. Israels våld och försök att stoppa protesterna är ett brott mot internationella konventioner om mötes- och yttrandefrihet. Trots att en oberoende undersökningskommission utsedd av FN:s råd för mänskliga rättigheter konstaterat att det sannolikt begåtts brott mot internationell rätt har Israel avfärdat det hela och vägrat gå vidare med frågan.

Sverige bör, både som enskilt land och som medlem i FN, agera för att de israeler såväl som de palestinier som gjort sig skyldiga till brott mot internationell rätt i anslutning till the Great March of Return ska ställas inför rätta. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

10.4 Ship to Gaza

I maj 2010 seglade ett antal civila lastfartyg mot Gazaremsan, konvojen Ship to Gaza. I lasten fanns förnödenheter som cement och mediciner. Syftet var, förutom att bistå Gazaborna med nödvändiga råvaror och utrustning, att synliggöra det orimliga och olagliga med den israeliska blockaden av Gaza. Tyvärr kom inte flottan fram till sin destination. Med hjälp av stridsfartyg och helikoptrar bordade den israeliska armén flera av skeppen på internationellt vatten. Det mest blodiga anfallet skedde mot det turkiskregistrerade skeppet Mavi Marmara där den israeliska arméns brutalitet ledde till att nio passagerare miste livet samt att ett dussintal skadades. Under försommaren 2011 försökte man genomföra en andra seglats med Ship to Gaza. Denna gång kunde båtarna

inte ens lämna hamnen. Några av skeppen utsattes för sabotage och de övriga förvägrades rätten att lämna den grekiska hamnen där de låg förtöjda. 2012 seglade man ännu en gång men blev bordade av israelisk militär på internationellt vatten. Sommaren 2015 gjordes ett fjärde försök att nå Gazaremsan. Även denna gång avbröts försöket av israelisk militär. Fartyget Marianne af Göteborg bordades på internationellt vatten och delar av besättningen fördes bort för förhör. Våren 2014 togs ett annat initiativ inne på Gazaremsan. I Gazas hamn byggdes ett fartyg med syftet att bryta Israels blockad mot Gaza genom att segla ut från Gaza och föra ut exportvaror. Men innan Gazas Ark kunde segla, utsattes fartyget för ett sprängattentat inne i Gazas hamn. Israels agerande mot samtliga av Ship to Gazas försök att nå Gazaremsan med förnödenheter är oförsvarbart. Genom bordningen av fartygen i Ship to Gazas konvojer har Israel brutit mot flera av folkrättens bestämmelser.

Sverige bör kräva att de skyldiga, både de som gett order om bordningarna av Ship to Gaza och de som utfört dem, ställs inför rätta för brott mot folkrätten. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Sverige bör kräva att en oberoende utredning av sabotagen mot Ship to Gaza och mot Gazas Ark genomförs. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

11 En repressiv utveckling

De senaste åren har Israel tagit tydliga steg i en ultranationalistisk riktning. Det märks tydligast i den nya lag från 2018 som slog fast att Israel är en judisk stat och att enbart judar har rätt till självbestämmande i Israel. Samtidigt nedgraderades arabiskans status som språk och det nationella värdet av israeliska bosättningar lyftes fram. Lagen har mött stor kritik för att göra araber och andra minoriteter i Israel till andra klassens medborgare.

11.1 Ett minskande demokratiskt utrymme

Människorättsorganisationer i Israel har under senare år vittnat om ett krympande demokratiskt utrymme. Både enskilda aktivister och etablerade organisationer har märkt av repressiv lagstiftning och trakasserier från israeliska myndigheter. Flera etablerade organisationer som Breaking the Silence, B'tselem och Amnesty vittnar om hur de utsatts för en smutskastningskampanj från statligt håll i syfte att underminera organisationerna.

Ett exempel är den lag från 2016 som tvingar organisationer med större bidrag från utlandet att registrera sig som utländska agenter och därmed redovisa sin finansiering i alla offentliga sammanhang. Lagen har kritiserats hårt, både från EU-kommissionen och organisationer i och utanför Israel för att syfta till att tysta kritik då den är utformad på ett sätt som slår mot vänsteranknutna organisationer medan den ultranationalistiska bosättarrörelsen undantas. Andra exempel är hur människorättsarbetare inklusive FN-personal som dokumenterar Israels överträdelser nekas tillträde till Palestina. Sedan en tid tillbaka är det även möjligt att neka någon som stöder eller arbetar för en organisation som stödjer en bojkott eller desinvestering av israeliska varors tillträde till

både Israel och Palestina. Amnesty har också rapporterat om ett minskat demokratiskt utrymme för palestinska parlamentsledamöter i Knesset.

Rätten för civilsamhället att verka fritt och självständigt är stark och har stöd i flera artiklar i FN:s allmänna förklaring om mänskliga rättigheter. Yttrande- och organisationsfrihet är centrala delar av ett demokratiskt samhälle. Stater är dessutom skyldiga att aktivt försvara och främja mänskliga rättigheter när de hotas eller kränks, oavsett om det är av individer, extremistgrupper, privata företag, auktoritära religiösa ledare, andra civilsamhällesaktörer eller myndigheter.

Israel måste garantera organisationers rätt att verka fritt och på lika villkor. Sverige ska vara ett land som tar strid för yttrande- och organisationsfrihet oavsett var i världen det gäller. Ett sådant uppdrag blir särskilt viktigt i kontakt med länder som Israel som tydligt bryter mot mänskliga rättigheter och internationell rätt.

Sverige bör som enskilt land såväl som inom EU och FN verka för att värna det demokratiska utrymmet och civilsamhällets roll i Israel. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

I motionen Demokratins krympande utrymme (2018/19:723) lyfter vi en rad krav för att stärka civilsamhället världen över.

12 Den palestinska myndighetens roll och ansvar

Israels ockupation slår sönder Palestina och förhindrar statsbyggande. Möjligheterna för den palestinska myndigheten att agera är begränsade och hämmas av så väl inskränkt rörelsefrihet som begränsad jurisdiktion och andra svårigheter.

I enlighet med Osloavtalet har den palestinska myndigheten en starkt begränsad kontroll över landet. I område A råder självstyre och i område B har man bara administrativ kontroll. Tillsammans utgör de enbart 38 procent av Västbanken. Resterande mark ligger i område C där Israel har full kontroll. Även om en majoritet av Västbankens palestinier bor i område A och B är det svårt att agera enhetligt. På Gazaremsan styr Hamas och i östra Jerusalem saknas palestinsk politisk representation. Att Västbanken, Gaza och östra Jerusalem styrs av olika aktörer, på olika sätt och med olika lagar bidrar till oenighet, splittring och svårigheter att bygga en fungerande och självständig stat.

13 Behovet av val och demokratiska rättigheter

Det är över ett decennium sedan fria och demokratiska val till presidentposten och parlamentet hölls i Palestina. Mandatet för de nu styrande har löpt ut och parlamentet sammanträder inte. Istället stiftas lagar genom presidentdekret. Samtidigt vittnar aktivister, journalister och företrädare för civilsamhället om ett krympande demokratiskt utrymme. Godtyckliga gripanden, tortyr och annan omänsklig behandling förekommer och mötes-, press- och yttrandefriheten är begränsad samtidigt som korruptionen är utbredd. Enligt Human Rights Watch så väl som Amnesty International har både den Fatahledda palestinska myndigheten och Hamas gjort sig skyldiga till allvarliga övergrepp på meningsmotståndare. I rapporten Two Authorities, One Way, Zero Dissent från 2018 visar Human Rights Watch bl.a. hur de båda parterna rutinmässigt

arresterar oppositionella som deltagit i fredliga protester och oberoende journalister i syfte att tysta dem. Frihetsberövande så väl som hot och tortyr förekommer.

Enligt palestinsk lag har kvinnor och män samma rättigheter. Men trots att t.ex. unga kvinnor utbildar sig i högre utsträckning än män så är bara var femte kvinna aktiv på arbetsmarknaden. Dessutom förekommer lagstiftning som underminerar kvinnors rättigheter bl.a. vad gäller frågor som rör äktenskap och arv. FN:s befolkningsfond uppskattar att omkring fem procent av alla palestinska gifta kvinnor i åldern 15–49 gifte sig innan de fyllt 15. Under en ockupation är förutsättningarna att utmana traditionella värderingar särskilt svåra. Det friskriver dock inte den palestinska myndigheten från ansvar. Tvärt om krävs ansträngningar från den palestinska myndigheten för att se till att hela befolkningens rättigheter möts, oavsett kön.

2014 slöts ett avtal mellan Hamas och Fatah om att tillsammans tillsätta en teknokratregering och utlysa val inom ett halvår. Avtalet fullföljdes aldrig och ett domstolsbeslut från den 12 december 2018 ledde till att det i början av 2019 utropades en ny palestinsk regering. Av beslutet följer också att ett parlamentsval skulle hållits inom sex månader, vilket aldrig skedde. Behovet av en statsledning som kan agera med mandat utifrån nationella, fria och demokratiska val är stort. Än så länge tycks dock en rad hinder av framför allt politisk karaktär stå i vägen.

Sverige bör vara drivande för att FN ska understödja alla försök till nationella, fria och demokratiska val till parlament så väl som president i Palestina. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

13.1 Vikten av palestinsk enighet

Uppdelningen av Palestina, geografiskt så väl som politiskt, är ett hinder för en stark och självständig stat. Relationen mellan Fatah och Hamas är mycket dålig och missnöjet är stort parterna emellan. Palestinsk enighet och försoning mellan Hamas och Fatah är dock nödvändig för att få till stånd fria och demokratiska val i hela landet liksom fredsförhandlingar med Israel och i slutändan uppnå en tvåstatslösning. EU:s linje att inte föra samtal med alla palestinska parter har visat sig kontraproduktiv. Hamas är tveklöst en organisation som begått både grova folkrättsbrott genom beskjutningen av Israel och attacker mot civila israeliska mål. Organisationen begår samtidigt omfattande och grova övergrepp mot de mänskliga rättigheterna på Gazaremsan. Utrymmet för fri media, självständiga fackföreningar, oberoende föreningar och politiska partier som inte understödjer Hamas är obefintligt på Gazaremsan. Kvinnoaktivister, människorättsförsvarare och oppositionella kan inte verka under Hamas styre. Det är förkastligt att Hamas vägrar erkänna staten Israels rätt att existera och sprider antisemitism. Men Hamas är en central aktör och det är mycket svårt att se att en framtida freds- och försoningsprocess skulle kunna vara framgångsrik om inte Hamas på något sätt inkluderas. Dess politiska gren vann de facto de senaste palestinska parlamentsvalen och även om legitimiteten för valresultaten med tiden har spelat ut sin roll går det inte att bortse från Hamas starka inflytande.

Upprepade försök till försoning mellan Hamas och Fatah har hittills misslyckats liksom löften om nationella val. Nu tycks den senaste ansatsen till ett närmande mellan Hamas och Fatah ha nått vägs ände. Godtyckliga arresteringar av anhängare av varandras organisationer förekommer och den palestinska myndigheten har pålagt straffåtgärder mot Gaza i form av t.ex. minskade subventioner för el och vatten och stora lönesänkningar för tjänstemän. Konsekvenserna för en redan hårt ansatt

befolkning är mycket påtagliga. Vänsterpartiet beklagar djupt denna schism och anser att Sverige fortsatt bör verka för dialog och försoning mellan de olika palestinska parterna.

Sverige bör ha kontakter med samtliga parter, främja samtal mellan parterna, understödja försöken till inompalestinsk försoning och inom EU och FN verka för att både Hamas och Fatah inkluderas i framtida fredsförhandlingar. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

14 Handel

Palestinas ekonomi måste få hjälp att ställas om från ett högt beroende av bistånd till handel. Palestina har i dag inte makt över sin egen ekonomiska utveckling på grund av ockupationen. Den behöver upphöra för att palestinsk tillväxt ska bli möjlig. Exempelvis försvåras Systembolagets import av palestinsk öl på grund av leveransproblem till följd av Israels vägspärrar på Västbanken. EU:s handel med bosättningarna är därför ett hinder för positiv utveckling.

Regeringen bör återkomma med en plan för att underlätta handeln mellan Sverige och Palestina. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

14.1 EU:s associationsavtal med Israel

Israels ockupation av Palestina hade inte varit möjlig utan EU:s förmånliga handelsavtal med Israel eller utan USA:s militära bistånd till landet. Att Europeiska unionen år efter år ”betonar vikten av att gränserna till Gaza öppnas” och riktar kritik mot delar av Israels politik förändrar tyvärr inte situationen för palestinerna. Israel har kunnat ignorera EU:s kritik utan att det fått några konsekvenser. En förutsättning för att Sveriges och EU:s uttalanden ska göra skillnad är att man också är beredd att sätta tyngd bakom sitt budskap.

Samarbetet mellan EU och Israel är omfattande och ger EU en möjlighet att sätta press mot Israel att respektera folkrätten. Associeringsavtalet mellan EU och Israel är t.ex. villkorat med respekt för de mänskliga rättigheterna. EU:s associationsavtal med Israel innefattar förmånliga handelsavtal som ger det israeliska näringslivet stora ekonomiska fördelar. På så vis bidrar EU till att stärka den ekonomiska basen för ockupationspolitiken.

Sverige bör motsätta sig att EU fördjupar sitt samarbete med Israel på något område och suspendera det nuvarande associeringsavtalet så länge Israel inte avvecklar bosättningarna och vägspärrarna på ockuperat område, avbryter blockaden av Gaza och upphör med byggandet av muren på Västbanken. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

14.2 Handel med krigsmateriel

Sverige och det internationella samfundet har stora möjligheter att agera mot Israels ockupation av Palestina. Att strypa vapentillförseln är ett effektivt verktyg för att sätta press på alla parter. I dag förekommer ingen vapenexport från EU till de palestinska

parterna, men flera EU-medlemmar exporterar vapen till Israel. All vapenexport från EU-länderna till Israel måste upphöra.

Sverige bör ta initiativ till ett vapenembargo inom EU. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Sverige kan självt agera och avbryta vårt omfattande militära samarbete med Israel. Det innebär bl.a. att vi omedelbart kallar hem den militärattaché som är stationerad vid den svenska ambassaden i Tel Aviv. Det omfattande besöksutbyte som pågått mellan det svenska försvaret och den israeliska armén ska avbrytas och det svenska försvarets import av krigsmateriel från Israel ska upphöra. Vi har dessutom låtit Israel testa förarlösa flygplan i Sverige – plan som sedan använts av Israel i kriget i Gaza.

Sverige bör stoppa all vapenhandel, kalla hem militärattachén från Tel Aviv och avbryta allt militärt samarbete med Israel. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

14.3 Avbryt innovationssamarbetet med Israel

Efter att ha fått i uppdrag från regeringen att etablera en innovationsscout i Israel öppnade den statliga innovationsmyndigheten Vinnova ett kontor i Israel 2018. Myndigheten pekar ut landet som ”ett av världens mest intressanta länder vad gäller forskning och innovation”. Man har också bl.a. ordnat en pitchtävling för startups tillsammans med Israels ambassad i Sverige.

Att Israel utan vidare pekas ut som ett intressant land för affärssamarbeten inom innovationer är anmärkningsvärt. Vänsterpartiet ställer sig starkt kritiskt till att en svensk myndighet får i uppdrag att på detta sätt arbeta med en ockupationsstat. Israel bryter återkommande mot de mänskliga rättigheterna och ockupationen av Palestina är brutal och olaglig och strider mot internationella överenskommelser.

Omvärlden måste tydligt markera att Israels brott mot mänskliga rättigheter inte accepteras – inte inleda samarbeten som i praktiken legitimerar ockupationsmaktens agerande.

Regeringen bör i nästkommande regleringsbrev för Vinnova uppdra åt myndigheten att avbryta det pågående innovationssamarbetet med Israel och stänga kontoret i Tel Aviv. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

15 Bistånd

Sidas bistånd till Palestina under 2018 uppgick till 503 miljoner kronor, varav den största andelen gick till akut stöd. Sverige är en viktig aktör, både vad gäller utvecklingsamarbete och humanitärt stöd. Det är ett arbete som behöver fortsätta och utvecklas i linje med Agenda 2030. Den israeliska ockupationen slår hårt mot hela det palestinska samhället, men redan utsatta grupper drabbas extra hårt. Det gäller t.ex. hbtq-personer och människor med funktionsnedsättning. När möjligheterna till organisering kringskärs blir det än svårare att gå samma och kräva sina rättigheter. Ett sådant perspektiv blir särskilt viktigt i den svenska biståndspolitik. Läs mer om Vänsterpartiets bistånds- och utvecklingspolitik i riksdagsmotionen En svensk utvecklingspolitik för rättvisa, jämställdhet och hållbar utveckling (2018/19:757).

FN:s hjälporganisation för palestinska flyktingar, UNRWA, gör ett viktigt arbete för ca fem miljoner palestinska flyktingar i Palestina, Jordanien, Libanon och Syrien. Bl.a. driver man över 700 skolor och 140 vårdinrättningar, erbjuder mikrolån och distribuerar förnödenheter. Efter att länge ha varit en av de största bidragsgivarna till UNRWA beslutade USA 2018 om att först radikalt minska och sedan strypa biståndet helt från och med 2019. Beslutet är ett stort bakslag mot organisationen som redan sedan länge befinner sig i ett svårt ekonomiskt läge. Trots finansiella tillskott från andra håll har organisationen tvingats krympa sin verksamhet och fokus ligger nu på de allra mest utsatta flyktingarna. UNRWA har under året haft svårt att genomföra sin mest basala nödverksamhet i form av matdistribution till en miljon palestinska flyktingar. Sverige har som en av de största biståndsgivarna en viktig roll att fylla för att trygga stödet.

Sverige bör arbeta i EU och FN för att det långsiktiga finansiella stödet till UNRWA ska säkras. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Sverige bör även i kontakter med USA arbeta för att man återupptar sitt bistånd till UNRWA i samma storleksordning som tidigare. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Allvarliga uppgifter om att ledningen inom UNRWA ägnat sig åt maktmissbruk, diskriminering och att tysta kritik har fått flera länder att frysa sina utbetalningar till organisationen. Att använda sig av FN-systemet för korruption och egen vinning är oacceptabelt och när sådant avslöjas är det viktigt att de ansvariga ställs till svars. En oberoende utredning pågår och FN måste arbeta aktivt för att säkerställa att någonting liknande inte kan ske igen. Den humanitära situationen för de palestinska flyktingarna är fortsatt svår och att som vissa länder frysa utbetalningarna till UNRWA är därmed olyckligt. Behovet av utbildning, mödravård och matransoner är fortfarande intakt. Det är maktmissbruket som ska stoppas, inte biståndet.

Sverige ska vara drivande inom FN mot korruption och maktmissbruk. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Håkan Svenneling (V)

Lorena Delgado Varas (V)

Jens Holm (V)

Birger Lahti (V)

Elin Segerlind (V)

Hanna Gunnarsson (V)

Lotta Johnsson Fornarve (V)

Yasmine Posio (V)

Jessica Thunander (V)